YASHASH — INSON QALBINING ENG BUYUK MATONATI

Baxromjonova Xusnida Botirjon qizi
Xorijiy filaologiya va turizm fakulteti
1 kurs arab tili yonalishi 102-guruh oquvchisi
https://doi.org/10.5281/zenodo.24140963

Annotatsiya: Ushbu maqolada xitoy adabiyotining taniqli namoyandasi Yu Hua qalamiga mansub «Yashamoq» romanining mazmun-mohiyati, unda aks etgan inson taqdiri, oilaviy qadriyatlar, hayot sinovlari va inson ruhiyatining mustahkamligi tahlil qilinadi. Asar bosh qahramoni Fugui hayoti misolida insonning boylik, baxt, yo‘qotish va umid haqidagi qarashlari yoritiladi. Shuningdek, yozuvchining hayotga falsafiy munosabati va asarning bugungi kitobxon uchun ahamiyati haqida fikr yuritiladi.
Kalit so‘zlar: Yu Hua, «Yashamoq», Fugui, inson taqdiri, hayot mazmuni, oila, sabr, matonat, umid, insoniylik.

Kirish

Inson hayoti — oldindan yozib qo‘yilgan ssenariy emas. Har bir kun o‘zining quvonchi, tashvishi, kutilmagan voqealari va sinovlari bilan insonni qarshi oladi. Ba'zan inson bor narsasining qadriga yetmaydi, ba'zan esa yo‘qotgan narsalaridan keyingina hayotning asl qiymatini anglay boshlaydi. Adabiyotning eng muhim vazifalaridan biri ham insonni o‘z hayoti haqida o‘ylashga undashdir.

Xitoy yozuvchisi Yu Huaning «Yashamoq» romani aynan shunday asarlardan biridir. Bu roman dastlab oddiy bir insonning hayotiy hikoyasidek ko‘rinsa-da, uning ichida butun bir davrning tarixi, insoniy munosabatlar, oilaviy mehr va hayotning murakkab falsafasi mujassam. Muallif o‘quvchiga tayyor xulosalarni bermaydi. Aksincha, qahramonning boshidan kechirgan voqealari orqali har bir kishini o‘zicha fikrlashga majbur qiladi.

Asarning eng katta xususiyati shundaki, unda yashash faqat nafas olish yoki kunlarni o‘tkazish sifatida emas, balki barcha sharoitlarda inson bo‘lib qolish, hayot bilan aloqani uzmaslik va borliqni qabul qilish sifatida talqin etiladi.

Asarning mazmuni va bosh qahramon taqdiri

Romanning bosh qahramoni Fugui dastlab badavlat oilada voyaga yetgan, hayotning moddiy imkoniyatlaridan bemalol foydalanadigan inson sifatida tasvirlanadi. U yoshligida boylikning qadriga yetmaydi, vaqtini behuda mashg‘ulotlarga sarflaydi va qimor sabab oilasining mol-mulkidan ayriladi. Natijada uning hayoti butunlay boshqa yo‘nalishga o‘zgaradi.

Bir vaqtlar farovonlikda yashagan Fugui endilikda oddiy dehqon hayotini boshlashga majbur bo‘ladi. Uning oldida yangi mas'uliyatlar, iqtisodiy qiyinchiliklar va turli ijtimoiy muammolar paydo bo‘ladi. Shunga qaramay, u oilasi bilan birga yashashga, mehnat qilishga va hayotini davom ettirishga harakat qiladi.

Asar davomida Fugui nafaqat shaxsiy qiyinchiliklarga, balki Xitoy tarixidagi murakkab siyosiy va ijtimoiy davrlarga ham guvoh bo‘ladi. Fuqarolar urushi, ocharchilik va siyosiy o‘zgarishlar oddiy insonlar hayotiga qanday ta'sir ko‘rsatgani uning taqdiri orqali ochib beriladi.

Fugui obrazining o‘ziga xosligi shundaki, u mukammal inson emas. U xatolar qiladi, ba'zan noto‘g‘ri qarorlar qabul qiladi, ammo hayot davomida o‘zgaradi. Dastlab boylik va huzur-halovatni baxt deb bilgan qahramon keyinchalik oddiy oilaviy hayotning qadrini anglaydi. Uning ruhiy o‘zgarishi asarning eng muhim jihatlaridan biridir.

© Ushbu material Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) litsenziyasi asosida tarqatiladi.

Oila — inson hayotining eng bebaho boyligi

Romanda alohida e'tibor qaratilgan mavzulardan biri oiladir. Fugui hayotida uning rafiqasi Jiazhen, farzandlari Youqing va Fengxia muhim o‘rin egallaydi. Ularning o‘zaro munosabatlari orqali yozuvchi oilaviy mehr, sadoqat va yaqin insonlarning inson hayotidagi ahamiyatini ko‘rsatadi.

Ayniqsa, Jiazhen obrazi kitobxon e'tiborini tortadi. U turmush o‘rtog‘ining xatolariga, oiladagi qiyinchiliklarga va hayotning og‘ir sharoitlariga qaramay, oilasini saqlashga intiladi. Uning sabr-toqati va mehribonligi oilaning ichki tayanchini ifodalaydi.

Menimcha, asardagi eng muhim fikrlardan biri shuki, insonning haqiqiy boyligi uning qo‘lida qancha mol-mulk borligi bilan emas, balki yonida kimlar borligi bilan belgilanadi. Fugui dastlab katta boylikka ega bo‘lganida o‘zini baxtli deb hisoblagan. Ammo keyinchalik oddiy hayotning o‘zi ham katta ne'mat ekanini tushuna boshlaydi.

Bu jihatdan roman bugungi kun uchun ham dolzarbdir. Chunki hozirgi zamonda ko‘pchilik muvaffaqiyatni pul, martaba va tashqi imkoniyatlar bilan o‘lchaydi. Asar esa insonni bir oz to‘xtab, o‘z hayotiga boshqa tomondan qarashga undaydi.

Hayot sinovlari va inson ruhiyatining kuchi

«Yashamoq» romanining eng ta'sirli tomonlaridan biri — unda inson hayotidagi yo‘qotishlar va qiyinchiliklarning tasvirlanishidir. Fugui oilasi bilan birga ko‘plab og‘ir voqealarni boshidan kechiradi. Uning hayotida quvonchli kunlar bilan bir qatorda qayg‘uli kunlar ham ko‘p bo‘ladi.

Yozuvchi bu voqealarni ortiqcha bezaklarsiz, sodda va ta'sirchan uslubda tasvirlaydi. Aynan shu soddalik asarning hissiy kuchini oshiradi. Chunki hayotdagi eng og‘ir voqealar ham ba'zan oddiy so‘zlar orqali inson qalbiga chuqur ta'sir ko‘rsatishi mumkin.

Fugui obrazi orqali muallif insonning kuchi doimo g‘alaba qozonishida emas, balki hayotning o‘zgarishlariga moslashib, insoniyligini yo‘qotmasligida ekanini ko‘rsatadi.

Bu yerda bir muhim savol paydo bo‘ladi: inson baxtli bo‘lish uchun hamma narsaga ega bo‘lishi kerakmi? Roman bu savolga bevosita javob bermaydi. Lekin qahramonning butun hayoti orqali kitobxonga o‘ylash imkonini beradi.

Men asarni o‘qish davomida shunday xulosaga keldimki, hayotning qadrini anglash uchun inson doimo katta muvaffaqiyatlarga erishishi shart emas. Ba'zan oddiy kun, yaqin insonning ovozi, oilaning bir dasturxon atrofida yig‘ilishi ham inson uchun katta baxt bo‘lishi mumkin.

Asarning tarixiy va falsafiy ahamiyati

Yu Hua romanida faqat bir oilaning taqdiri emas, balki XX asr Xitoy jamiyatidagi katta o‘zgarishlar ham aks ettirilgan. Muallif tarixiy voqealarni quruq ma'lumotlar shaklida emas, balki oddiy insonlarning kundalik hayoti orqali ko‘rsatadi.

Bu usul asarning ta'sirchanligini yanada oshiradi. Chunki tarixni faqat sanalar va siyosiy qarorlar orqali emas, balki o‘sha davrda yashagan insonlarning his-tuyg‘ulari, orzu-umidlari va boshidan kechirgan voqealari orqali ham anglash mumkin.

Asarning falsafiy mazmuni uning nomidayoq mujassam. «Yashamoq» so‘zi oddiy ko‘rinsa-da, unda juda katta ma'no bor. Yashash — bu faqat mavjud bo‘lish emas. Yashash — sevish, mehnat qilish, xatolardan saboq olish, yaqinlarni qadrlash va hayotning har bir lahzasini his etishdir.

Fugui keksayganida hayotiga nazar tashlaydi va o‘z boshidan kechirgan voqealarni hikoya qiladi. Uning hikoyasida achchiq xotiralar bilan bir qatorda oddiy hayotga xos hazil va samimiylik ham mavjud. Aynan shu holat yozuvchining hayotga bir tomonlama emas, murakkab va insoniy nigoh bilan qarashini ko‘rsatadi.

© Ushbu material Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) litsenziyasi asosida tarqatiladi.

Asardan olgan shaxsiy taassurotlarim

Menimcha, «Yashamoq» romanini boshqa ko‘plab asarlardan ajratib turadigan jihat — uning kitobxon bilan ichki suhbat qurishidir. Uni o‘qib bo‘lgandan keyin ham ayrim voqealar, qahramonlarning taqdiri va muallif ilgari surgan fikrlar uzoq vaqt xayoldan ketmaydi.

Ayniqsa, Fugui hayotiga nazar tashlar ekanman, inson ko‘pincha o‘zida mavjud bo‘lgan ne'matlarning qadrini yetarlicha anglamasligi haqida o‘yladim. Biz ba'zan kelajakdagi katta orzularimiz ortidan quvib, bugungi kunimizdagi kichik baxtlarni sezmay qolamiz.

Asar menga yana bir narsani anglatdi: inson hayotida hamma narsani nazorat qila olmaydi. Ammo o‘z munosabatini, qarashlarini va boshqalarga bo‘lgan mehrini asrab qolishga harakat qilishi mumkin.

Fugui taqdiri orqali shuni tushunish mumkinki, insonning hayoti faqat uning erishgan yutuqlaridan iborat emas. Uning kim bo‘lib qolganligi, boshqalarga qanday munosabatda bo‘lganligi va hayotga qanday nigoh bilan qarashi ham juda muhim.

Shu sababli men bu romanni faqat qayg‘uli voqealar yig‘indisi deb hisoblamayman. Unda hayotning qadrini anglash, insoniylikni saqlash va oddiy kunlarning ham bebaho ekanini tushunish kabi muhim g‘oyalar mavjud.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, Yu Huaning «Yashamoq» romani inson hayotining murakkabligi va uning naqadar qadrli ekanini ochib beruvchi chuqur mazmunli asardir. Muallif Fugui taqdiri orqali boylik va kambag‘allik, quvonch va qayg‘u, yo‘qotish va umid kabi tushunchalarni bir-biri bilan bog‘liq holda tasvirlaydi.

Asarning eng katta sabog‘i shundaki, hayotning qiymati faqat inson erishgan narsalarda emas, balki uning yashashga bo‘lgan munosabatida ham namoyon bo‘ladi. Baxtni doimo uzoqdan izlash shart emas, chunki u ba'zan insonning yonida, oilasida va oddiy kundalik hayotida bo‘ladi.

«Yashamoq» romani kitobxonni hayot haqida chuqurroq o‘ylashga, yaqin insonlarini qadrlashga va har bir kunning ahamiyatini his etishga chorlaydi. Menimcha, bu asarning eng katta yutug‘i ham shunda: u kitobxonni shunchaki voqealar bilan tanishtirmaydi, balki uning hayotga bo‘lgan qarashlariga ham ta'sir ko‘rsatadi.

Zero, inson hayotida hamma narsani yo‘qotishi mumkin, ammo hayotga bo‘lgan umidini va insoniyligini asrab qolish eng muhim qadriyatlardan biridir. Shu ma'noda «Yashamoq» — oddiy bir so‘z emas, balki butun bir umrga tatigulik falsafadir.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. **Yu Hua.** Yashamoq (roman). — Toshkent: «Asaxiy Books» nashriyoti, 2021.
2. **Quronov D., Rahmonov Z.** Adabiyotshunoslikka kirish. — Toshkent: Akademnashr, 2018.
3. **Qayumov O.** Xorijiy adabiyot tarixi: XX asr jahon adabiyoti jarayonlari. — Toshkent: O‘qituvchi, 2015.
4. **Hamdam N.** Jahon adabiyoti va roman poetikasi. — Toshkent: Sharq, 2019.
5. **Yo‘ldoshev Q.** Badiiy tahlil asoslari va idrok etish mahorati. — Toshkent: Mumtoz so‘z, 2016.
6. **Ziyamov S.** Zamonaviy sharq adabiyotida inson ruhiyati va taqdir talqini. — Toshkent: Fan, 2020.

© Ushbu material Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) litsenziyasi asosida tarqatiladi.